

“BLERIMI KOSTURR 2010”

PERMBLEDHJE JOTEKNIKE

E

RAPORTIT TE V.N.M.

OBJEKTI I KROMIT “GEZHIME”, HAS, KUKES

LEJA MINERARE E SHFRYTEZIMIT NR. 1721 DT. 19.06.2014.

KORRIK 2017

INSTALIMI DHE AKTIVITETET E TIJ;

Ne kuadrin e ketij relacioni parashikohet shfrytezimi i rezervave te mineralit te kromit ne objektin "Gezhime", qarku Kukes, i cili ka filluar funksionimin ne momentin e paisjes nga Qendra Kombetare e Licensimit me lejen minerare te shfrytezimit nr. 1721 dt. 19.06.2014.

Ne relacion (projekt) do te percaktohet vendndodhja e veprimtarise, procesi teknologjik qe do te aplikohet, ndikimi ne mjedis per objektin minerar qe kerkohet te pajiset me leje mjedisore. Ne te pershkrueshen ne menyre te hollesishme karakteristikat fizike te projektit, marrja ne konsiderate e alternativave, pershkrimi i karakteristikave te mjedisit qe mund te ndikohet, pershkrimi i ndikimeve te rendesishme te veprimtarise, parashikimi i ndikimeve indirekte, pershkrimi i masave per zbutjen e ketyre ndikimeve, programi i monitorimit, plani i rehabilitimit, plani i menaxhimit te mbetjeve etj...

Vendndodhja

Vendburimi ndodhet ne verilindje te Shqiperise. Qendra administrativo-ekonomike e rrethit eshte qyteti i Kukesit i cili lidhet me rajonet qendrore te vendit me rruge automobilistike Kukes-Tirane.

Ne kuadrin krahinor masivi ofiolitik i Tropoje-Hasit, nderton skajin me verilindor te ofioliteve te zones Mirdita. Ky masiv, eshte pjese perberse e brezit lindor te ofioliteve, por nga ana tjeter ai eshte nje nyje lidhese e rendsishme e tij me brezin perendimor te ofioliteve te Albanideve. Zonat litostratigrafike, me te cilat kufizohet masivi ofiolitik Tropoje-Has jane: zona e Alpeve Shqiptare (n/njesia e Valbones), zona e Krasta-Cukalit (n/njesia e Cukalit). Masivi ofiolitike Tropje-Has ne krahun lindor ne periferin lindore (Morin-Gjegjan-Surroj), kontakton nepermjet vullkanizmit paraofiolitik te Jurasikut te poshtem, te perfaqesuar me prodhimet vullkanike te formacionit sinriftor vullkanogjeno-sedimentar, shtrojes metamorfike subofiolitike, si dhe periferise platformike karbonatike Triasiko-Jurasike te zones Mirdita. Ai kufizohet me pjesen perendimore te mikroplakes se Korab-Pelagonis. Ne menyre me te specifikuar ne skajin verior, ky masiv nepermjet terthores Shkoder-Peje, kontakton me nen/zonen e Cukalit dhe me nen/zonen e Valbones. Ne anen jugperendimore, jugore dhe juglindore, sipas thyerjes se fuqishme te lumit Drini me drejtim subgjersor, kontakton me liqenin e Fierzes.

Objekti ndodhet ne Qarkun e Kukesit, komuna Helshan rreth 21 km ne perendim te qytetit te Krumes.

Ne verilindje rreth 7 km larg objektit ndodhet mali i Oplasit me lartesi 1042 m, (njekohesisht dhe lartesia me e madhe ne zonen rreth objektit).

Objekti ben pjese ne hartin topografike te shkalles 1 : 25 000 me nomenklature K-34-65-B-c (Helshani), ka nje siperfaqe prej 0.193 km² dhe kufizohet nga keto koordinata :

PIKAT	Y	X
1	4677971	4439328
2	4678550	4439020
3	4678582	4439080
4	4678779	4438948
5	4678814	4438993
6	4678610	4439134
7	4678627	4439166
8	4678458	4439255
9	4678507	4439348
10	4678477	4439408
11	4678121	4439621
$S_k = 0.193 \text{ km}^2$		

Relievi

Ben pjese ne masivin ultrabazik te Hasit dhe Tropojes ne zonen dunit peridotit te ketij masivi dhe karakterizohet nga alternimi i brezave dunit peridotit. Relievi dallohet per karakterin e theksuar kodrinor e malor per shkalle te larte te coptimit horizontal e vertikal, pjerrtesine e shpateve dhe asimetrine e tyre. Kreshtat ne varesi te ndertimit gjeologjik here jane te thepisura e te ashpra, here te rrumbullakosura e te sheshta. Ne jug-perendim rreth 2 km larg objektit ndodhet mali i Oplasit me lartesi 1042 m, (njekohesisht dhe lartesia me e madhe ne zonen rreth objektit). Topografia eshte dhene ne hartat perkatese, me te gjithë elementet perkates, ndersa per nje imazh me te plote per peisazhin e zones ku do te shfrytezohet jane dhene edhe disa pamje fotografike te zones. Megjithate projekti merr ne konsiderate nje pershtatje te ambjentit rreth tij me ate te zones, e ne keto kushte do te kete ndikim minimal ne peisazhin e zones

Klima

Sipas rajonizimit klimatik te Shqiperise objekti ben pjese ne zonen mesdhetare malore, ne zona mesdhetare malore lindor me klime te ashper. Objekti eshte i lidhur me rruge automobilistike dhe ne afersi te tij kalojne linjat e furnizimit me energji elektrike. Nga pikepamja klimatike zona e Hasit karakterizohet nga klima mesdhetare – kontinentale, me dimer te ashper dhe me vere te thate.

Sasia me e madhe e reshjeve eshte ne vjeshten e vone ne muajt Tetor- Nentor dhe ne pranvere ne muajt Mars – Prill. Ndersa reshjet e debores jane me te theksuara ne muajt Dhjetor – Janar. Amplitudat e temperatures midis stineve jane mjaft te medha qe zbresin nen zero grade ne muajt e dimrit dhe deri ne 38 grade ne muajin Korrik – Gusht. Faktore ndikues ne formimin e klimes ne kete zone eshte shtrirja ne skajin verilindor te vendit, kushtet e nje relieve kryesisht kodrinor. Temperatura mesatare vjetore eshte 11.4-11.6° , temperaturat mesatare te janarit jane 0.5-1, kurse ato te korrikut 21°. Vlerat me te larta te temperaturave jane rregjistruar ne Kume (38.6), ndersa ajo me uleta – 19.

Ererat keryesisht veriore e verilindore kane shpejtesi mesatare qe luhatet 2.4 m/sek deri 3.3 m/sek dhe ne raste te vecanta deri ne 15 m/sek.

Ekstremet absolute jane -17° C deri + 39°C. Ererat keryesisht veriore e verilindore kane shpejtesi mesatare qe luhatet 2.4 m/sek deri 3.3 m/sek dhe ne raste te vecanta deri ne 15 m/sek.

Lageshtia mesatare relative e ajrit eshte 40 %, numri i diteve me diell eshte 77 dhe me vranesira 131.

Reshjet mesatare vjetore jane 930 – 1100 ml. Maksimumi ditor i reshjeve eshte 100 ml. Shtresa e bores vazhdon nga fundi i nentorit e deri ne fillim te prillit.

Bimësia

Sipas klasifikimit të përgjithshëm fitosociologjik të bimësisë së Shqipërisë shoqërimet bimore të zonës në studim i përkasin asaj të dushqeve gjetherënës. Ky brez shtrihet mbi brezin e shkurreve mesdhetare deri në lartësinë 1000m.

Ne zonen perreth objektit te kerkuar per shfrytezim bimësia është e pazhvilluar dhe e rrallë. Nëpër rrjedhat e proskave sezonale ku akumulohen depozitime dhe sedimente të shkriфта vërehen individë të rrallë të dushqeve dhe dëllinjës së kuqe. Zhvillim më i plotë i shoqërimeve shkurre vërehet në shpatet me pjerrësi nën 30%, zona në të cilët janë akumuluar depozitimet e shkriфта proluviale.

Zona në studim mbizotërohet nga vegetacioni i dushkajave, një grupim bimor i cili përfaqëson pyje gjethegjëra të përhapura përgjithësisht në brezin para malor dhe malor.

Zona e shfrytezimit është shpat në formë monoklinale zona është e degraduar, nuk ka bimesi por në vende të rralla shkurre të pazhvilluara dhe barishte të ndryshme. Nuk gëzon ndonjë status të veçantë mbrojtjeje për sa i përket flores, faunes dhe habitateve të ndryshme. Bimesia e rrallë e saj nuk favorizon jetesën e kafshëve dhe shpendëve të ndryshme të egra. Në kufijtë zones së shfrytezimit dhe jashtë saj nuk ka livadhe, kullota dhe sipërfaqe të mbjella të cilat mund të preken dhe demtohen nga aktiviteti i shfrytezimit në të.

Pejsazhi karakteristik i zakonshëm i zones nuk do të ndikohet nga ushtrimi i aktivitetit të shfrytezimit, mbasi zona e shfrytëzuar nuk duket nga rruget. Projekti i shfrytezimit parashikon rimbjelljen e tyre dhe të drurëve të tjere pyjore (pinus pinea, dhe pinus silvestris) duke ju dhënë në këtë mënyrë një status të favorshëm mbrojtjeje.

Hidrografia, hidrogeologjia,

Rajoni në studim përshkohet nga një rrjet i dendur përrrenjsh dhe rrëkezash me karakter stinor. Periferia e zonës ku ndodhet objekti ka një shpërndarje karakteristike të tyre. Ushqimi i vetëm i prurjeve janë rreshjet e shiut dhe dëborës. Tipar karakteristik i regjimit hidrologjik është luhatja e theksuar e niveleve të tyre gjatë vitit, e cila lidhet kryesisht me nivelin e reshjeve. Periudha me prurje të shumta shfaqet gjatë muajve tetor-maj dhe me prurje të pakta qershor – shtator. Rrjedhja minimale është e lidhur me reshjet e pakta dhe avullimin e fuqishëm për shkak të temperaturave të larta. Rrjeti hidrografik i përrrenjve përbën zonën e drenimit edhe për objektin që do të shfrytëzohet.

Veprimtari tektonike të pasmineralizimit, i kanë hapur rrugë formimit të ujrave nëntokësorë të tipit të çarjeve, të cilat lidhen si me çarjet e zonës së ajrimit ashtu edhe me çarjet tektonike.

Sa i përket anës hidrodinamike, ujrat nëntokësorë janë të lira (pa presion) mbi bazën e erozionit, ndërsa thellë mendohet se ujrat nëntokësorë janë me presion. Ato ushqehen nga reshjet atmosferike dhe regjimi i tyre lidhet ngushtë me regjimin e vetë reshjeve.

Përrrenjtë malore janë të përhapur dhe përbejnë një tipar karakteristik të relievit. Në veri të objektit kalon perroi i Skatines me rrjedhje të orientuar lindje - perëndim që derdhet në liqenin e Fierzës. Perroi i Skatines ka thellesi e gjerësi disa dhjetra metra me baze formimi në fillimet e tij në trajtën e perroskave me permasa disa metra që bazen fillestare të ushqimit e ka nga rrekezat e shumta që lidhen me të.

Perroi i Skatines ka ujë pothuaj gjatë gjithë vitit. Në fillimet e tyre rrjedhjet janë shumë të rrembyeshme, sidomos në kohë me rreshje të shumta, por nuk kanë ndikim në zonën që do të shfrytëzohet. Në zonë dhe në periferi të saj nuk ka liqene, ujembledhës artificial.

Demografia

Qarku i Kukësit shtrihet në një sipërfaqe prej 2,399 km² dhe ka një popullsi 147 146 banorë, me densitet mesatar 61.3 banorë/km², e cila është me e ulët se mesatarja e qytetit. Bazuar në ndarjen administrative 2001, qarku i Kukësit është i ndarë në 3 rajone, që përfshijnë 3 bashki, dhe 24 komuna. Komuna Golaj ka rreth 8280 banorë.

Në rrethin e Hasit afërsisht 17.5 % të familjeve përfitojnë asistencë sociale. Familjet në këtë kategori janë ato që nuk kanë kapital ose burim të ardhurash nga aktivitetet ekonomike, sigurimi shoqëror ose ndonjë sistemi tjetër sigurimi.

Popullsia e kësaj zone kryesisht ka të zhvilluar blegtorinë, bujqësinë dhe kohët e fundit po aktivizohet dhe industria e nxjerrjes së mineralit të kromit dhe materialeve të ndertimit. Vendburimi Gezhime është afër qendres së banuar fshatit Helshan që ndodhet rreth 500m larg objektit .

Gjatë periudhës së tranzicionit, rajoni pësoi ndryshime të konsiderueshme demografike. Shifrat e popullsisë janë zvogëluar afërsisht 13% për shkak të emigrimit dhe migrimit. Ato janë zvogëuar më tepër në rajonin e Hasit, nga ku gjate 10 viteve të fundit janë larguar përafërsisht 16% e banorëve.

Kohezgjatja e planifikuar e funksionimit të projektit

Bazuar në Ligjin Minerar Nr. 10 304, datë 15.7.2010 "Për sektorin minerar në Republikën e Shqipërisë", Neni 16 "Afati i lejes së shfrytëzimit për grupin e mineraleve metalore, jometallore, qymyret dhe bitumet", ka afat vlefshmërie 25 vjet, nga hyrja në fuqi e saj. Afati i vlefshmërisë mund të zgjatet një herë për një periudhë 10-vjeçare, me kërkesë të zotëruesit të lejes. Perfundimisht kohezgjatja e planifikuar e funksionimit të projektit është 35 vjet (deri në vitin 2049). Pas kësaj periudhe hartohet raporti perfundimtar i objektit kromit sipas urdherit të ministrit nr.308 datë 13.04.2011 (aneksi nr.4)

Menyra e shfrytëzimit

Nxjerrja e mineralit të kromit kryhet direkt nga sipërfaqja ose me punime nentokesore. Menyra e shfrytëzimit, për këtë objekt, do të bëhet bazuar në përvijën e grumbulluar dhe sistemin e shfrytëzimit të aplikuar duke qenë se trupi nuk ka dalje në sipërfaqe, do të jetë me nentoke.

Variantet e hapjes së minierës.

Duke studiuar relievin e zonës së kerkuar për shfrytëzim në objektin e kromit "Gezhime" rezultoi që punimet e hapjes me sipërfaqe ose nentoke mund të zhvillohen nga kuota + 460 deri në kuotën + 490. Nivelet ose horizontet e shfrytëzimit nën horizontin + 460 dalin jashtë zonës së miratuar për shfrytëzim. Në këtë rrethana projekti i shfrytëzimit të këtij objekti do të zhvillohet nga kuota + 460 deri në kuotën + 490 me sipërfaqe (kariere).

Sipas konfigurimit të kerkuar për zgjerimin e zonës së lejuar për shfrytëzim, krijohet mundësia e hapjes së rezervave të zbuluara të këtij objekti me hapjen e traverbangut I në kuotën +350 me koordinatën $Y=4438976$ dhe $X=4678782$ me gjatësi 730m i cili përshkon të gjithë zonën e mineralizuar në shtrirje të këtij objekti. paralelisht me hapjen e këtij traverbangu i rekomandohet shoqërisht hapja e traverbangut nr. 2 me koordinatën $Y=4439029$ $X=4678741$ $Z= +390$ dhe me gjatësi 670m dhe e traverbangut nr. 3 me koordinatën $Y=4439082$ $X=4678702$ $Z= +430$ dhe me gjatësi 610m. Me hapjen e këtyre traverbangeve krijohen kushte shumë të favorshme për shfrytëzimin e këtij objekti me galeri nenkati me lartësi vertikale kati 40 m deri në horizontin e fundit të shfrytëzimit me kariere. Krijohen kushte shumë të favorshme për ajrimin e minierës, largimin e ujrave, sigurimin e rrugedaljeve të dyta dhe levizjen e punetoreve e bazës materiale teknike.

Lidhja e grykave të traverbankeve, me rrugë do të realizohet nga rruga ekzistuese, nga ku do të bëhet degezimi deri në hyrje të traverbangut të projektuar. Pjesa e re e rrugës do të ketë një gjatësi rreth 0.5km

Në hyrje të traverbankut do të krijohet një shesh për depozitim të mineralit me kapacitet 1000-1500 ton. Këtu do të krijohet dhe sheshi për vendosjen e objekteve provizore të shërbimit dhe trajtimit të puntoreve

Organizimi i punës

Në kushtet gjeografike dhe klimaterike ku ndodhet objekti, organizimi i punës për shfrytëzimin e mineralit së bashku me punimet e tjera përgatitore (transhe, rrugë dhe zbulim) parashikohet

te organizohet me nje nderrese ne dite (drite ne drite), 22 dite ne muaj, ndersa ne raste te vecanta per minatoret dhe kompresoristin mund te jete me dy nderresa. Punonjesit do te jene me eksperience si ne shpimin, mbushjen, plasjen e birave, plasjen masive dhe ne kryerjen e proceseve te tjera te karakterit minerar. Ne objekt parashikohet te punojne jo me pak se 8 - 9 punonjes.

LËNDËT E PARA DHE ATO NDIHMËSE, SUBSTANCAT E TJERA DHE ENERGJIA E PËRDORUR OSE E GJENERUAR NGA INSTALIMI;

Ne objekt nuk parashikohen investime per lidhjen me energji elektrike, pasi hapja, pergatitja dhe shfrytezimi i objektit eshte parashikuar te kryhet me makineri qe nuk kane nevojte per energji elektrike. Nuk lind nevoja per uje teknologjik. Ne kete objekt do te perdoren materiale ndihmese te cilat do te sherbejne per realizimin e procesit te shkriferimit te mineralit dhe sterilit, ngarkimin dhe transportin e tij per ne destinacion.

Nr	Emertimi
	Materiale Ndhmese
a	Amonit
b	Kapsolla
c	Fitil
d	Karburant
e	Lubrifikant
f	Pajisje shpimi

Instalimi i ketij impianti nuk gjeneron mbetje te lengshme. Mbetjet e ngurta jane trajtuar ne studim ku eshte bere percaktimi i sheshit te depozitimit te sterilit dhe llogaritja e kapacitetit depozitues. Parashikohet qe volumi i mbetjeve te ngurta (shkembinj ultrabazik) te depozitohet brenda zones se lejuar per shfrytezim. Gjenerimi i mbetjeve do te zgjase sa eshte afati i lejes se shfrytezimit.

BURIMET E SHKARKIMEVE NGA INSTALIMI;

Objekti ku zhvillohet veprimtaria nuk ka burime te shkarkimeve ne ajer dhe vendndodhje te pikave te shkarkimit. Instalimi i ketij projekti nuk gjeneron mbetje te lengshme . Gjithashtu nuk gjeneron shkarkime te komponenteve organike te avullueshem dhe nuk ekziston asnje lloj burimi i mundshem per kete qellim.

I vetmi burim qe shkarkon ne mjedis jane pluhurat , gazrat dhe zhurmat e krijuara nga mjeti i ngarkimit dhe transportit te mineralit dhe sterilit. Nga monitorimi i aktiviteteteve te ngjashme me kete projekt ka rezultuar qe shkarkimet ne ajer sic jane pluhurat , gazrat, zhurmat etj.. jane te paperfillshme, brenda normave te lejuara. Nuk jane stacionare dhe shkarkoujne ne ajer per nje kohe relativisht te shkurter. Me teknologjine qe do te perdoret nuk parashikohen shkarkime ne ujra.

Mbetjet e ngurta qe gjenerohen nga hapja e punimeve te reja dhe shfrytezimit te mineralit jane zgjidhur ne projekt dhe eshte bere percaktimi i sheshit te depozitimit te sterilit dhe llogaritja e kapacitetit depozitues. Gjenerimi i tyre do te zgjase sa eshte afati i lejes se shfrytezimit.

KUSHTET NË VENDNDODHJEN E INSTALIMIT DHE RASTET E NJOHURA HISTORIKE TË NDOTJES;

Ne kuadrin e ketij projekti synohet te jepet ne menyre te detajuar vleresimi i ndikimit ne mjedis per objektin minerar qe kerkohet te pajiset me leje mjedisore, ne te cilin pershkruhen ne menyre te hollesishme karakteristikat fizike te projektit, marrja ne konsiderate e alternativave, pershkrimi i karakteristikave te mjedisit qe mund te ndikohet, pershkrimi i ndikimeve te rendesishme te veprimtarise, parashikimi i ndikimeve indirekte, pershkrimi i masave per zbutjen e ketyre ndikimeve dhe permbajtja joteknike e projektit.

Ne te gjithë rajonin perreth vendburimit, tradicionalisht, zhvillohen aktivite ekonomike minerare, gje qe ka ndikuar edhe ne llojshmerine faunistike te pranishme ne te. Ne zone nuk egziston mundesia e strehimit te gjitareve te medhenj te cilet t'a perdorin ate si arela per sigurimin e ushqimit, ndersa formacionet me shkurre sherbejne si zona te pershtatshme per fshehjen dhe kullotjen e zvarranikeve te tille si breshka e zakonshme (Testudo hermani), apo zhapikeve si specia e zhapiu te gjelbert (Lacerta viridis). Lendinat e hapura me bimesi barishtore paraqiten me rendesi per kullotjen e iriqit

Zona ne te cilen do te zhvillohet aktiviteti nuk gezon status te vecante si zone e mbrojtur, pasi flora dhe fauna jane shume pak te zhvilluara. Terreni pergjithesisht eshte shkembor, pothuaj i zhveshur dhe i mbuluar me barishte e shkurre shume te rralla.

Rajoni ne studim pershkohet nga nje rrjet i dendur perrenjsh dhe rrekezash me karakter stinor. Periferia e zones ku ndodhet objekti ka nje shperndarje karakteristike te tyre. Ushqimi i vetem i prurjeve jane rreshjet e shiut dhe debores. Tipar karakteristik i regjimit hidrologjik eshte luhatja e theksuar e niveleve te tyre gjate vitit, e cila lidhet kryesisht me nivelin e reshjeve. Periudha me prurje te shumta shfaqet gjate muajve tetor-maj dhe me prurje te pakta qershor – shtator. Rrjedhja minimale eshte e lidhur me reshjet e pakta dhe avullimin e fuqishem per shkak te temperaturave te larta. Rrjeti hidrografik i perrenjve perben zonen e drenimit edhe per objektin qe do te shfrytezohet.

Vendndodhja e instalimit te ketij projekti sic eshte trajtuar edhe ne studimin e kryer per kete qellim pergjithesisht ka kushte te mira. Zona ku do te instalohet projekti nuk eshte e populluar, relievi nuk eshte i aksdentuar, kushtet hidrografike dhe hidrogjeologjike jane te mira. Ne ajer, toke, uje etj.. nuk do te kete shkarkime qe paraqesin rrezikshmeri per demtimin e flores dhe faunes. Eshte bere vleresimi i ndikimeve ne fazen e hapjes, pergatitjes dhe shfrytezimit te ketij objekti.

Keto ndikime jane te njejta nga pikpamja cilesore per te gjitha fazat, por ndryshimi ne fazen e shfrytezimit qendron ne aspektin sasior te tij si p.sh. kohezgjatja e ndikimit, ekspozimi ndaj tij, vlera e ndikimit.

Ne afersi te ketij objekti ndodhet miniera e kromit Kalimash me sektoret e tij. Nga mbikqyrja e kesaj veprimtarie ka rezultuar qe i vetmi burim qe shkarkon ne mjedis jane pluhurat, gazrat dhe zhurmat e krijuara nga mjeti i ngarkimit dhe transportit te mineralit dhe sterilit. Nga monitorimi i aktiviteteve te ngjashme me kete projekt ka rezultuar qe shkarkimet ne ajer sic jane pluhurat, gazrat, zhurmat etj.. jane te paperfillshme, brenda normave te lejuara.

Erozioni do te kontrollohet permes masave te parashkuara ne Planin e Menaxhimit.

Megjithese objekti do te shfrytezohet me siperfaqe lloje te ndryshme faunistike ne objekt do te gjenden nen presion te vazhdueshem, sidomos nga zhurmat. Keto ndikime jane te pashmangshme por masat e propozuara per zbutjen e tyre mund te rezultojne te sukseseshme ne fazat e ndryshme te zhvillimit te biodiversitetit, veçanerisht gjate ciklit te riprodhimit. Keto

masa do te mund te zbatohen me me teper efikasitet gjate vitit te dyte te shfrytezimit mbasi te jete njohur mire sjellja e biodiversitetit ne objekt.

Gjate fazes se shfrytezimit nuk do te ndodhin ndryshime te pakthyeshme dhe te pashmangeshme ne pejsazhin, topografine dhe gjeologjine e siperfaqes ku do te terhiqet minerali.

NATYRA DHE SASITË E SHKARKIMEVE TË PRITSHME NGA INSTALIMI NË ÇDO VEND/MJEDIS, SI DHE IDENTIFIKIMI I EFEKTEVE TË RËNDËSISHME TË SHKARKIMEVE NË MJEDIS;

Çdo aktivitet që zhvillohet në mjedis shoqërohet me pasoja dhe ndikime në mjedis që janë pjesë e atij kompromisi që shoqëria jonë ka zgjedhur për t'u zhvilluar. Megjithatë e rëndësishme është që të kuptohet natyra e këtyre proceseve, forma e shfaqjes së tyre dhe më analitikiisht ndikimet e çdo operacioni të kryer, sidomos mbi burimet natyrore të parinovueshme.

Industria minerare është shumë e rëndësishme në ekonominë e një vendi, por ajo shoqërohet edhe me ndikime mjedisore negative të cilat në disa raste mund të jenë të pashmangshme. Shumë prej ndikimeve negative mjedisore mund të minimizohen përmes një planifikimi të kujdesshëm mjedisor dhe aplikimit të teknikave dhe teknologjisë së parandalimit të ndotjeve.

Vlerësimi i ndikimeve të mundshme si pasojë e veprimtarisë bëhet duke u nisur nga një sërë faktorësh që lidhen me natyrën e veprimtarisë, teknologjinë e përdorur, mënyrën e operimit, sasinë e energjisë, lëndët e para të përdorura dhe mbetjet e gjenerura, të gjitha këto në kontekstin e mjedisit fizik, biologjik dhe socio-ekonomik. Kur flasim për shfrytëzim të resurseve minerare duhet të marrim në konsideratë përdorimin e makinerive të rënda, të ekspozivëve si dhe zhvendosjen e transportin e sasive të mëdha të mineralit.

Bazuar në mënyrën e propozuar për shfrytëzim ndikimet më thelbësore mund dhe duhet të analizohen sipas fazave të veprimtarisë, konkretisht, në fazën përgatitore, instalimit, punimeve të reja, në fazën e shfrytëzimit, në fazën e mbylljes, rehabilitimit të objekteve dhe riaftësimit të proceseve natyrore. Është e rëndësishme të kuptohet natyra e këtyre proceseve dhe forma e shfaqjes së tyre, direkte ose indirekte, në mënyrë që të përcaktohet qartë lloji i ndikimeve:

Identifikimi i ndikimeve te mundshme negative ne toke, nder me kryesoret mund te jene: shqetesim i shtreses se tokes per shkakte hapjes se rrugeve, punimit te hapjes, ngjeshjes se pjesshme te tokes nga levizja e mjeteve te punes dhe automjeteve te transportit ,erozionin minimal ne kohe me rreshje, ndotje e tokes si pasoje e avarive te mekanikes,vibracion si pasoje e germimeve etj..

- Ndikimet negative në habitate dhe biodiversitetin e zonës së projektit;

Shqetesim i faunes ne zone mund te ndikohet nga fakti qe siperfaqja ku do te kryhen punimet per hapjen e rruges dhe punimet e shfrytezimit eshte e varfer ne bimesi dhe rrjedhimisht proceset ekologjike jane minimale dhe te kufizuara. Fakti qe ne zone ka zhvillohen shume aktivitete te ngjashme, na jep te drejte te themi se nuk do te kemi ndonje shtim apo demtim habitati e ekosistemesh te virgjera. Disa procese qe lidhen me shume me shqetesimet dhe cilesine e mjedisit, do te ushtrojne ndikimet e tyre ne boten e gjalle sidomos do te mbajne larg zones disa lloje shtazore

- Identifikimi i ndikimeve te mundshme negative ne pejsazh

Meqenese aktiviteti i shfrytezimit do te jete nentokesor nuk do te kete ndikime negative ne peisazh. Siperfaqja e sheshit te depozitimit do te rrethohet nga fidanet e mbjelle nga shoqeria dhe kjo do te ndikojte pozitivisht ne peisazhin e zones

- Shkarkimet në mjedis dhe prodhimi i mbetjeve; nga aktiviteti njerezor si kartona, bidona vaji, ambalazhe dhe qese plastike etj...

- Ndikimet negative shtesë (kumulative) në cilësinë e mjedisit në zonën e projektit dhe burimet natyrore, si mineralet, pyjet, burimet ujore; sic jane : shkarkim i sasise minimale te gazeve nga automjetet, emetim zhurmash nga automjetet e transportit dhe mjetet e punes, sasi pluhuri si pasoje e qarkullimit te kamioneve jashte objektit dhe transportit te mineralit etj.

Gjithashtu, gjatë të gjithë operacioneve të punës mund të ndodhë erozion minimal, sidomos në kohë me reshje. Për të mos u ndikuar kanalet kullues të zonës nga mbushja me llumra dhe shtimi i përmbajtjes së materies së ngurtë në ujërat shërbejnë kanalet perimetrikë në anët e pjerrëta të vendshfrytëzimit.

TEKNOLOGJIA DHE TEKNIKA TË TJERA TË PROPOZUARA PËR PARANDALIMIN E SHKARKIMEVE OSE, KUR KJO NUK ËSHTË E MUNDUR, PËR PAKËSIMIN E SHKARKIMEVE NGA INSTALIMI, VEÇANËRISHT DUKE ZBATUAR TEKNIKAT MË TË MIRA TË DISPONUESHME;

Masat per mbrojtjen e tokes

Lloji i ndikimit	Masat e propozuara
Shqetesim i shtreses se tokes per shkak te riparimit te rruges ekzistuese	Sasia e dheut mund te sistemohet pergjate rruges dhe te perdoret per qellime rehabilitimi ne faza te ndryshme te shfrytezimit ose per rehabilitimin e rrugeve dhe siperfaqeve te demtuara ne perfundim te shfrytezimit te minieres
Ngjeshje e pjesshme e tokes nga levizja e automjeteve te transportit si kamione etj.	Per parkimin e makinerive dhe automjeteve dhe kryerjen e sherbimeve te mirembajtjes do te shfrytezohen vendet e caktuara
Erozion siperfaqesor ne mot me reshje	Do te piketohen dhe hapen kanalet e drenazhimit ne siperfaqe. Pergjate segmenteve rrugore ne varesi te terrenit dhe kushteve te tokes do te hapen kanale anesore qe do te ndalim forcen gerryese te ujrave te reshjeve, ndersa pergjate perimetrit te sheshit te depozitimit te mineralit do te hapen kanale perimetrike kufizuese qe do te frenojne gerryerjen dhe transportin e tokes sipas gradientit te pjerrsesise nga ujrat siperfaqesore. Ne pjese te vecanta do te shihet mundesia e mbjelljeve te fidaneve pyjore te pershtatshem per zonen fitoklimatike.

Ndotje e tokes si pasoje e avarive te mekanikes	Makinerite e shfrytezimit dhe transportit do te kontrollohen per gjendjen e tyre teknike dhe nese konstatohen pjese te amortizuara qe mund te rrjedhin lubrifikante do te zevendesohen me te reja. Ne rast te ndonje aksidenti dhe rrjedhjeve aksidentale te lendeve ndotese ne mjedis do te merren masa per pastrimin e menjehershem te tokes se ndotur e cila do te depozitohet ne nje kazan te posatshem metalik ose prej betoni per t'u djegur me pas
---	---

Masat per mbrojtjen e ajrit

Lloji i ndikimit	Masat e propozuara
Emetime te pluhurit, zhurmes, gazeve, aromave dhe vibracione	Manikerite duhet te mirembahen teknikisht qe zhurma e tyre te jete vetem ajo teknologjike dhe jo e avarive. Ato duhet te perdoren me eficence dhe te minimizohet koha gjate se ciles mbahen ndezur motoret. Skapamentot duhet te kene ne gjendje funksionale filtrat e tyre teknologjike te kapjes se grimcave (skapamentot e makinerive kane nje jastek te posatshem per kete gje). Do te perdoret nafta me permbajtje te ulet squfuri. Transporti i materialeve te behet me mjete te pastra nga balta dhe te mbuluara nese rruget kalojne prane ose neper qendrat e banuara. Te menjahet renia e borive te automjeteve nga shoferet per te mos krijuar zhurme dhe stres tek banoret. Qarkullimi i kamioneve ne qendrat e banuara te behet me shpejtesi te ulet gje qe shmang jo vetem aksidentet por edhe krijimin e pluhurave.

Masat per mbrojtjen e pejsazhit

Lloji i ndikimit	Masat e propozuara
Ndikime ne pejsazh dhe topografine e relievit	Gjate shfrytezimit nuk duhet te demtohen siperfaqe te panevojshme si pasoje e mosplanifikimit te sakte apo e neglizhences se punetoreve qe mund te presin peme apo te shkaktojne zjarre dhe demtojne pejsazhin dhe bimesine e zones

Masat per mbrojtjen e biodiversitetit

Lloji i ndikimit	Masat e propozuara
Ndikime ne faune	Shoferet do te udhezohen te bejne kujdes gjate transportit ne zona pyjore per te mos shtypur kafshe qe mund te jene ne mes te rruges. Shoferet duhet te spostojne kafshet pastaj te vijojne udhetimin

Masat per administrimin e mbetjeve urbane

Lloji i ndikimit	Masat e propozuara
Gjenerim i mbetjeve nga aktiviteti njerezor	Mbetjet e gjeneruara nga aktiviteti jetesor i punetoreve apo ambalazhet do te grumbullohen neper thase te posatçem dhe do te transportohen drejt drejt qendrave me te aferta te banuara per menaxhim nga sektoret perkates te pushtetit lokal. Gomat dhe vaji lubrifikant te perdoruar do t'u jepen subjekteve qe merren me riciklimin e tyre dhe qe aktualisht operojne edhe ne Shqiperi (Ministria e Mjedisit posedon nje liste te subjekteve riciklues)

ALTERNATIVËN NË LIDHJE ME ZGJEDHJEN E VENDIT TË INSTALIMIT DHE TEKNOLOGJINË E PËRDORUR;

Procesi i perzgjedhjes se projektit, si dhe alternativat gjate hartimit te projektit/veprimtarise i jane nenshtuar lejes minerare te shfrytezimit qe shoqeria zoteron si edhe shtrirjes se fushes minerare ne te cilat jane percaktuar siperfaqja dhe kordinatat e vendndodhjes se projektit.

Teknika dhe teknologjia e zhvillimit te punimeve te shfrytezimit

Teknika dhe teknologjia e zhvillimit te punimeve te shfrytezimit mer parasysh parandalimin e rreziqeve , mjedisore. Ne rastin konkret per zonen qe kerkohet shtesa, shfrytezimi do te behet me nentoke, gje qe minimizon shkarkimet ne ajer te pluhurave, zhurmave dhe gazrave, duke l bere ato te paperfillshme.

Ne projekt parashikohen zgjidhje teknike te punes ne raport me punonjesit qe do te punojne ne objekt dhe kalimtareve te zones. Me rritjen e numrit te punonjesve, shtimit te paisjeve teknologjike ndikimet ne mjedis do te trajtoheshin ne pershtatje me keto ndryshime.

Menyrat e shfrytezimit jane me siperfaqe ose nentoke. Sic u theksua me siper shfrytezimi i mineralit te kromit ne kete objekt do te jete nentokesor

Ne zgjedhjen e sistemit te shfrytezimit jane marr ne konsiderate :

- *Konditat tekniko - minerare te vendburimit,*
- *Menyra e ngarkimit, transportit dhe depozitimit te mbuleses ne zbulim*
- *Menyra e ngarkimit dhe transportit te mineralit ne brendesi te minieres dhe jashte saj*
- *Mjetet e ngarkimit qe parashikohen te perdoren ne zbulim dhe prodhim*
- *Menyra e rrezimit te mineralit*

Jeta e minieres.

Duke parashikuar ne projekt rezervat dhe prodhimin e mineralit te kromit, afatin fillestar te lejes se shfrytezimit si edhe mundesine per shtyrjen e ketij afati edhe per 10 vite te tjera jetegjatesia e minieres do te jete 35 vjet.

Procesi i rrezimit. Percaktimi i mjetit te rrezimit.

Mbeshtetur ne pervojen e deritanishme te grumbulluar gjate hapjes se punimeve minerare neper objektet e kromit do te zbatohen pasaportat e shpim plasjes me te cilat eshte punuar deri tani ne minierat e kromit dhe qe jepen ne vizatimet bashkelidhur.

Thellesia e birave, ne hapjen e punimeve minerare do te jete 1.15-1.20 m, me diameter \varnothing 42 mm. Numri i birave ne balle per punimet horizontale (sipas fortesise se formacioneve shkembore dhe seksioneve) do te jete 10-13. Me lende plasese (dinamit) mbushet rreth 1/3 -2/3 e gjatesise se bires, ndersa 2/3-1/3 e saj taposet me argjile. Konsumi specifik varion sipas seksionit dhe fortesise dhe eshte rreth 2.03 deri 2.34 kg/m³. shiko pasaportat e shpim plasjes per punimet horizontale (vizatimet) Ngarkesa me lende plasese. per birat e prerjes do te jete 14 % me shume se ne birat e konturimit. Birat e dyshemese jane 14% me te ngarkuara se birat e konturit te barabarta me birat e prerjes. Dispozicioni i birave te prerjes do te jete pyramidal, me largesi birash 70 -80 cm dhe kend 75°, ndersa birat e konturit do te behen me kend (80-83°). Per punimet e pjerreta (oxhaket) me seksion (1.3x1.3 ose 1.5x1.5 m), jane parashikuar te behen 7 bira (sipas fortesise se farmacioneve shkembore dhe seksionit) me thellesi 1.2 m (shih vizatimin perkates). Konsumi specifik eshte 2.13 kg/m³. Birat e prerjes ngarkohen 33% me shume se birat e konturit. Dispozicioni i birave eshte piramidal. Kendi i birave te prerjes eshte 80°, ndersa i birave te konturit 82°.

Gjate zbatimit do te eksperimentohet, ne kushte konkrete. nje percaktim sa me efikas i pasaportave te shpim-plasjes, per te patur tregues sa me te mire ne shpimin e birave e rrezimin e mineralil dhe kosto sa me te ulet.

Per rrezimin e mineralil ne frontet e shlytezimit do te perdoren bira me thellesi 2-2.5 m. Ata do te behen me çekiç shpues te zakonshem. te vendosur ne mbajtese pneumatike. Dispozicioni i tyre do te jete ne forme freskorje dhe do te vendosen ne dyshemene e trupit kromitik, afer kontaktit krom gure.

Per shpimin e birave, si ne procesin e avancimit te punimeve minerare dhe ate te shfrytezimit do te perdoren çekiçe shpues pneumatike me kollone mbajtese. Meqenese volumi i punimeve qe parashikohet se do te kryhet eshte i vogel. dhe ne vitet e para do te punohet vetem me nje front, gjykohet se procesi i shpimit realizohet me nje çekiç. Gjthsesi per te shmangur difektet qe mund te ndodhin duhet mbajtur edhe nje çekic rezerve ne gjendje pune.

Sipas kushteve gjeologjike. minerare dhe te organizimit te punes, ne miniere parashikohet te punohet vetem ne nje deri ne dy fronte, qofte ky ne avancimin e punimeve apo ne procesin e shfrytezimi, pra do te jete ne pune njeheresh vetem nje çekiç shpues, i cili konsumon 3.5 - 3.5m³/minut ajer te komprimuar. Bazuar ne sa me siper, nevojat per ajer te ngjeshur do te jene sebashku me humbjet 4m³/min. Lidhja e e kompresorit me pajisjet e shpimit neper frontet e punes do te behet me tubo ajri me diameter = 1.5 polçe gome qe minimizojne humbjet, ose \varnothing 40 mm, te cilat durojne presion deri 10 bar.

Rrezimi i mineralit me bira marteli

Parametrat e rrezimit jane:

- Thellesia e birave	2.5 m
- Diametri i bires	36 – 42 mm
- Thellesia e mbushjes	1.25 m
- Thellesia e Taposjes	1.25 m
- Sasia e lendes plasese ne nje bire	1.2 kg

- Sasia e mineralit te rrezuar nga nje bire 4.8 ton
- Konsumi specifik i L.P 0.25 kg/ton
- Kendi i pjerresise se birave 70 – 75°

Ngarkimi i mineralit me lopate e llamarine te shtruar ne frontin e ngarkimit.
Transporti nga nje cift vagonistesh per ne stoqet e depozitimit ne siperfaqe.

Procesi i ngarkimit ne front

Ngarkimi i mineralit dhe sterilit do te jete i pamekanizuar. Ai do te behet me lopata dore me krahe, ashtu siç veprohet aktualisht ne te gjitha objektet minerare te kromit me te tilla kapacite. Transporti n/tokesor per ne sheshet siperfaqesore te depozitimit si i mineralit dhe i sterileve do te behet me vagona me kosh te kthyeshem.

Ndersa per shfrytezimin siperfaqesor transporti nga fronti i punes do te behet me ekskavator dhe automjete transporti

Sterili do te depozitohet ne sheshet e caktuara, brenda territorit te lejes. Minerali do te depozitohet ne sheshin e depozitimit, qe do te ndertohet ne hyrje te galerive. Aty do te behet edhe e homogjenizimi i tij dhe prej atje, do te ngarkohet me fadrome me kapacitet kove 1.5 m³ te blere nga shoqeria apo te marre me qera nga te trete, neper automjete per t'u transportuar deri ne destinacionin e shitjes, po me te trete. Seleksionimi do te behet me dore ne sheshin e depozitimit te mineralit dhe gjate procesit te ngarkimit.

Transporti i brendshem.

Transporti i mineralit dhe sterilit do te behet ne front per gravitet pasi pjerresia e trupit xeheror e lejon nje variant te tille. Nga fronti deri ne dalje te galerise 40 minerali do te transportohet me vagona 0.86m³.

Furnizimi me ajer te ngjeshur

Sipas organizimit te punes, ne minier parashikohet te punohet ne fronte shembjeje, pra do jene ne pune vetem dy cekic shpues me nga 3.5m³ ajer ne minute. Per sa me siper nevojat per ajer te ngjeshur do te jene per 7-8 m³/minute. Per furnizimin me ajer te ngjeshur te pajisjes se shpimit do te duhet nje motokompresor me prodhimtari 10 m³ minute, i cili do te vendos tek hyrja e galerise 1360/1. Per lidhjen e kompresorit me paisjet e shpimit do te nevojiten edhe rreth 300 ml tuba ajri me Ø 2 polce.

Trajtimi i pluhurit ne minere. Masat per eleminimin e tij.

Ne kryerjen e punimeve pergatitore te shfrytezimit, shpimi i birave do te behet me cekic shpues pneumatik i cili gjate punes krijon pluhura qe jane te demshme per shendetin e punonjesit. Per te eleminuar pluhurat qe clirohen nga ky proces do te vendoset shpimi i lagur i cili eleminon pluhurat gjate shpimit te birave. Kjo realizohet me ane te nje bombule e cila ka hyrjen e ajrit te komprimuar dhe daljen e ujit per tek cekici shpues. Kjo metode e shpimit te lagur ehste aplikuar ne minieren e Bulquizes dhe ka dhene rezultate. Ne frontet ku nuk eshte e mundur vendosja e shpimit te lagur, pluhurat do te largohen nga fronti duke intensifikuar ajrimin e tij. Per largimin e pluhurave gjate procesit te ngarkimit do te aplikohet sperkatja e frontit me uje.

Shpimi i lagur,

Punimet e shpimit do te kryhen me cekic shpues me goditje e rrotullim me peshe relativisht te lehte qe shpojne ne tjellesi deri ne 4 ml me diameter 38 deri ne 42 mm.

Per te eliminuar pluhurin qe krijohet gjate punes i rekomandohet shoqerise vendosja e shpimit te lagur i cili i eleminon ata. Ky do te realizohet me vendosjen e bombulave te pergatitura qe me pare, te cilat jane te pajisura me dalje ajri dhe uji me saracineska $\frac{1}{2}$ polic. Ajri i komprimuar futet ne bombul, i cili detyron ujin te dale nga bombula per tek cekici shpues. Bombula do te vendoset ne ane te galerise, ne nje vend te zgjeruar qe te mos ngushtoje seksionin e punimit dhe ne anen e tubacioneve te ajrit, te komprimohet. Tubacionet e ajrit dhe te ujit do te jene $\frac{1}{2}$ polic.

Fuqia punetore dhe specialistet do te sigurohet nga zona e Hasit mbasi ato jane me pervoje ne profesionet qe trajtuam me siper.

Armatimi i punimeve

Sic u theksua fortesia e shkembinjve anesore dhe e mineralit eshte e madhe rreth 7 qe tregon se nuk lind nevoja e armatimit.

Jane te armatosura hyrjet e punimeve ne distance deri 10 m si dhe punimet qe kryhen neper trup ne afersi te siperfaqes, segmentet e galerive ne zona tektonike, degezimet dhe kryqezimet e punimeve. Per te rritur sigurine ne pune, punimet vertikale nuk jane hapur direktne tavanin e galerise por ne traversa.

Per cdo 25 m² hapesire te krijuar jane lene celiqe mbrojtes ne siperfaqe 3 m², duke rritur sigurine ne pune dhe zvogelimin e hapit te shembjes se tavanit te trupit.

Drejtimi i shfrytezimit eshte zgjedhur (nga kufiri i zones se mineralizuar drejt siperfaqes).

Elementet e sistemit te shfrytezimit

Parametrat kryesore te punimit (oxhakut)

• Seksioni i punimit	2.25 m ²
• Numri i birave	5
• Thellesia e birave	1-1.2 ml
• Koeficienti i shfrytezimit te bires	0.83
• Hapi i avancimit	0.83 ml
• Konsumi specifik	1.4 kg/m ³
• Lloji i lendes plasese	dinamit
• Lloji i kapsollave	Te zakonshem
• Koeficienti i shkriferimit	1.5
• Volumi i materialit te rrezuar	3.4 m ³
• Numri i vagonave 0.33 m ³	11
• Numri i kapsollave	8
• Metrazhi i fitilit	10 ml
• Seksioni ne drite	1.5 m ²

Parametrat kryesore te punimit (galeri nenkati)

• Galeria e nenkatit eshte hapur neper trup me keto parametra kryesore:	
• Seksioni i punimit ne avancim	4.2 m ²
• Fortesia e shkembit	7
• Numri i birave ne balle	8
• Thellesia e birave	1 m
• Koeficienti i shfrytezimit te bires	0.92
• Hapi i avancimit	0.92 ml

• Lloji i lendes plasese	dinamit
• Lloji i kapsollave	Te zakonshem
• Konsumi specifik i L.P	1.2 kg/m ³
• Konsumi per nje plasje i L.P	3.8 kg
• Koeficienti i shkriferimit	1.5
• Volumi i materialit te rrezuar	4.5 m ³
• Numri i vagonave 0.33 m ³	13
• Numri i kapsollave	8 cope
• Metrazhi i fitilit	16 ml

Vendi te depozitimit te mineralit dhe sterilite.

Llogaritja e kapacitetit depozitues eshte bere per nje sasi jo te madhe rezervash per faktin se prodhimi parashikohet qe te transportohet direkt nga fronti i prodhimit per ne destinacion.

Vendi i zgjedhur per stivimin e mbuleses ploteson keto kerkesa:

- Eshte ne afersi te zones ku kryhen punimet
- Siguron pjerresi ne drejtim te zbritjes

MASAT PËR PARANDALIMIN DHE RIKUPERIMIN E MBETJEVE (NËSE ËSHTË E NEVOJSHME);

Mbetjet teknologjike te vetme qe gjenerohen nga zhvillimi i ketij aktiviteti jane sterilet e dala nga hapja e punimeve te reja dhe gjate shfrytezimit te mineralit te kromit. Pjesa me e madhe e tyre do te perdoret per mbushjen e hapesirave dhe zonave te shfrytezuara ndersa nje pjese e vogel do te depozitohen ne sheshet e percaktuara ne studimin tekniko ekonomik dhe projektin e shfrytezimit. Ato gjate zhvillimi te ketij aktiviteti mund te perdoren si marteriale ndertimi per shtrim rruges etj..

Mbetjet e gjeneruara nga aktiviteti jetesor i punetoreve apo ambalazhet do te grumbullohen neper thase te posatçem dhe do te transportohen drejt drejt qendrave me te aferta te banuara per menaxhim nga sektoret perkates te pushtetit lokal. Gomat dhe vaji lubrifikant te perdoruar do t'u jepen subjekteve qe merren me riciklimin e tyre dhe qe aktualisht operojne edhe ne Shqiperi (Ministria e Mjedisit posedon nje liste te subjekteve riciklues)

MASAT PËR PËRDORIMIN EFIÇENT TË ENERGJISË;

Gjate funksionimit te ketij projekti nuk do te perdoren lende djegese dhe uje teknologjik.

MASA TË TJERA TË PLANIFIKUARA NË PËRPUTHJE ME PARIMET E PËRGJITHSHME QË RREGULLOJNË DETYRIMET THEMELORE TË OPERATORIT

Gjate ushtrimit te ketij aktiviteti minerar, subjekti do te mbaje parasysh qe problemet mikroklimes e sigurimit teknik dhe te mbrojtjes ne pune te jene me te rendesishmet dhe me te mprehtat, qe kerkojne vleresim serioz.

Eshte e domsdoshme qe per drejtimin teknik te punimeve te aktivizohen specialiste te larte , me ekperience ne fushen e shfrytezimit te pllakoreve dhe mundesisht ta kene njohur zonen ne te cilen do te ushtrohet aktiviteti minerar.

Drejtuesi teknik i punimeve, para fillimit te punes dhe gjate saj , do te zbatoje rregullat dhe normat e percaktuara ne Regulloren e Teknikes se Sigurimit per Minierat dhe Karierat qe jane ne zbatim dhe Ligjit Minerar te Shqiperise Nr 10304, date 15.7.2010 dhe akteve nenligjore te tij Regulloret e Teknikes se Sigurimit, nga ana e drejtuesit teknik te punimeve dhe subjektit privat, do te zbatohen ne cdo proces pune te percaktuar ne plan- organizimin e kryerjes se punimeve te hartuar nga drejtuesi teknik i punimeve dhe te miratuar nga drejtuesit e firmes , I cili duhet te permbaje :

- Plan organizimi i punimeve do te hartohet para fillimit te punimeve;
- Plan organizimi i punes hartohet nga drejtuesi teknik i punimeve;
- Drejtuesi teknik i punimeve, ose personi i ngarkuar, do te beje kontrollin teknik dhe azhurnimin e sakte te punimeve minerare te cdo lloji per te cilat subjekti ka marre leje shfrytezimi;

Rradha e kryerjes do te percaktohet hollesisht ne planin e masave tekniko-organizative dhe do te miratohet nga pronari i firmes; Ne kete plan tekniko-organizativ, masat e teknikes se sigurimit do te zene vendin kryesor . Drejtuesi teknik i punimeve do te kryeje instruksione te rregullta mujore e tre mujore , ku do te trajtohen tema te vecanta per te gjitha profesionet Do te zbatohet nje regjim i rrepte ne aplikimin e pasaportave teknike te punimeve te ngarkimit dhe transportit te brendshem.

Manikerite duhet te mirembahen teknikisht qe zurma e tyre te jete vetem ajo teknologjike dhe jo e avarive. Ato duhet te perdoren me eficence dhe te minimizohet koha gjate se ciles mbahen ndezur motoret. Skapamentot duhet te kene ne gjendje funksionale filtrat e tyre teknologjike te kapjes se grimcave (skapamentot e makinerive kane nje jastek te posatshem per kete gje). Do te perdoret nafta me permbajtje te ulet sqfuri. Transporti i materialeve te behet me mjete te pastra nga balta dhe te mbuluara nese rruget kalojne prane ose neper qendrat e banuara. Qarkullimi i kamioneve ne qendrat e banuara te behet me shpejtesi te ulet gje qe shmang jo vetem aksidentet por edhe krijimin e pluhurave..

Per te mos ndodhur ngjarje aksidentale ne mbetjet gjate aktivitetit minerare ne do te kemi parasysh qe sterilet duhet :

- Sistemimi i tyre ne sheshin provizor me nje kend jo me shume se 30° sepse eliminon rreshqitjen e sterileve ne shpat.
- Rreth e qarke sheshit te vendosen blloqe guri gelqerore masiv per te mos ndodhur fenomeni i rrjedhjes se sterileve.
- Gjate sistemit te sterileve ne shesh duhet te kapin skrapaten natyrale te relievit egzistues sepse per ndryshe do te ndodh fenomeni i rreshqitjes se shpatit te relievit.

Ne rast te ndodhjes se ndonje rreshqitje do te merren keto masa:

- Sistemi i mases se rreshqitur.
- Ndertimi i dhembit te mbeshtetjes se mases qe ndodhet ne pasqyren e rreshqitjes
- Po qe nevoja do te nderhyjne me heqje te materialit deri sa te arrihet ekuilibri i pasqyres se rreshqitjes

MONITORIMI I PLANIFIKUAR I SHKARKIMEVE NGA INSTALIMI.

Ne pergatitjen e programit te monitorimit eshte menduar qe te perzgjidhen per t'u monitoruar nga vete kompania ata elemente qe realisht mund te indentifikohen, maten, regjistrohen dhe komunikohen ne organet e administrimit te mjedisit (ARM). Te dhenat cilesore, sipas tabelës do te hidhen ne nje regjister qe administrohet nga vete kompania dhe do te dorezohen ne ARM-ne e qarkut sa here te kerkohet, sipas procedurave ligjore dhe rregulloreve. Duhet kuptuar se nje gjendje e perkeqesuar e mjedisit ne nje faze te caktuar te zbatimit e cila eshte faze tranzitore dhe jo tregues absolut i realizimit te objektivave te projektit.

Subjekti do te kujdeset per administrimin e çdo informacioni qe lidhet me ushtrimin e veprimtarise. Administrimi i te dhenave konsiderohet shume i rendesishem per menyren e operimit te subjektit dhe do te perdoret per te permiresuar eficencen e çdo mase te parashikuar per zbutjen e ndikimeve ne mjedis dhe ne teresi. Per mbajtjen e te dhenave do te perpilohet nje regjister i veçante, fushat e te cilit te mbulojne te gjithe llojin e informacionit te mbledhur qe lidhet me aktivitetin e minieres.

Efikasiteti i masave te Planit te Monitorimi do te vleresohet nga rezultatet e tij konkrete ne terren nepermjet monitorimit te vazhdueshem. Plani i Monitorimit do te permiresohet dhe pershtetet ne te ardhmen ne varesi te kerkesave praktike. Subjekti do te kujdeset per administrimin e çdo informacioni qe lidhet me ushtrimin e veprimtarise. Administrimi i te dhenave konsiderohet shume i rendesishem per menyren e operimit te subjektit dhe do te perdoret per te permiresuar eficencen e çdo mase te parashikuar per zbutjen e ndikimeve ne mjedis dhe ne teresi.

Elementet e monitorimit te veprimtarise

Nr	Elementi i monitorimit	Frekuenca
1.	Monitorim i zhurmave dhe pasojave te plasjeve ne miniere	Vazhdueshem
2.	Monitorimi i biodiversitetit ne zonen rreth objektit te shfrytezimit	Vazhdueshem
3.	Monitorimi i pluhurave ne objekt dhe gjate transportit	Gjate stines se thate
4.	Monitorimi i gjendjes se mekanikes dhe mundesise per rrjedhje dhe ndotje	Vazhueshem
5.	Monitorim i faktoreve qe shkaktojne rreziqe natyrore dhe humane	Vazhdueshem

Efikasiteti i masave te Planit te Menaxhimit do te vleresohet nga rezultatet e tij konkrete ne terren nepermjet monitorimit te vazhdueshem. Plani i Menaxhimit do te permiresohet dhe pershtetet ne te ardhmen ne varesi te kerkesave praktike.

Subjekti do te kujdeset per administrimin e çdo informacioni qe lidhet me ushtrimin e veprimtarise. Në përfundim të aktivitetit, do të duhet që të transformohen sipërfaqet e dëmtuara në një reliev të ri natyror, në një sipërfaqe në formën e sotme por te mbuluar nga vegjetacioni, dhe në terene të gjelbëruara.

Masat për rehabilitimin e sektorëve të siperpermendur që çënojnë terrenet do të zbatohen hap pas hapi, krahas aktivitetit të zbulimit dhe konsistojnë në:
Sistemimin në sipërfaqen egzistuese ku do të zhvillohet zbulimi nepermjet mbjelljes se pemeve per te rritur kohezionin e saj pasi te kete perfunduar puna;
Hapja e gropave ku do të mbillen fidanat dhe mbushjen e tyre me dhera vegjetale;
Mbjelljen e sipërfaqeve të krijuara si më sipër dhe sipërfaqeve të reja në teritorin e zones me pemë natyrore dhe barishte të ndryshme;
Mirmbajtjen e sipërfaqeve të mbjella për një kohë 4 vjeçare pas dorëzimit të lejes se shfrytezimit;

PERGATITI

"REAL - P" SH.P.K.

licensuar nga Q.K.L. per sherbime ekspertize profesionale lidhur me ndikimin ne mjedis.

nr. license LN-7383-01-2014

EKSPERT MJEDISOR

Remzi PUPLI

